

העותרת: **התנועה לחופש המידע (ע"ר) (מס' 580425700)**

ע"י עוה"ד אור סדן, מ.ר. 75759 ו/או רחלי אדרי, מ.ר. 64835
רח' סעדיה גאון 26, תל-אביב-יפו
טל': 03-9560146 ו/או 052-3687579; פקס: 03-9560359
כתובת דוא"ל: info@meida.org.il

- נגד -

המשיב: **משרד ראש הממשלה**

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
רח' מח"ל 7, מעלות דפנה, ירושלים
טלפון: 02-5419555; פקס: 02-6705642
כתובת דוא"ל: ez-jer@justice.gov.il

עם הגשת העתירה שולמה אגרה בסך 2,014 ש"ח, בהתאם לפרט 20 לתוספת לתקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007.

עתירה מנהלית

[על פי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998]

פתח דבר

1. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיב, הוא משרד ראש הממשלה, למסור את תשובתו לכל אחת משלוש בקשות המידע שהוגשו בהתאם להוראות חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן – "החוק" או "חוק חופש המידע"), אשר לא נמסר לגביהן כל תשובה כנדרש בסעיף 7 לחוק, וזאת אף שחלפו המועדים הקבועים בחוק זה.
2. יובהר כי המשותף לשלוש בקשות המידע הוא כי המחדל בנוגע לאלה זהה – ומדובר בכך שהמשיב בוחר שלא לקיים את חובתו הקבועה בחוק, ולא מוסר כל החלטה בנוגע לבקשות המידע במסגרת המועדים הקבועים בחוק חופש המידע. מכאן שבית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיב לחדול ממחדלו ולמסור תשובה כנדרש בסעיף 7 לחוק חופש המידע.
להלן רשימת הבקשות:

- א. בקשה בנושא נסיעות משרד ראש הממשלה שהוגשה בתאריך 29.08.2021.
- ב. בקשה בנושא הוצאות מעון ראש הממשלה – 2021 שהוגשה בתאריך 11.10.2021.
- ג. בקשה בנושא תיקים שהועברו לוועדת השרים לעניין חשיפת תיעוד ארכיוני שהוגשה בתאריך 15.12.2021.

בקשות המידע מצורפות לעתירה זו, ומסומנת **כנספח 1** ומסודרות על פי סדר הגשתן.

תמצית העובדות

3. בחודשים אוגוסט, אוקטובר ודצמבר אשתקד (2021) הגישה העותרת שלוש בקשות מידע שונות למשיב, בנושאים שזכרו לעיל.
4. מעת שאלה לא נענו במועדים הקבועים בחוק, העותרת ניסתה להוביל לכך שהמידע יימסר – וזאת על ידי פניות חוזרות ונשנות שנערכו אל המשיב. הפניות נעשו בימים ה-13.10.2021, ה-10.11.2021, ה-28.01.2022, ה-28.03.2022 ו-07.04.2022, וזאת בצינה כי ישנן מספר רב של בקשות שהוגשו בהתאם לחוק חופש המידע, אשר לא זכו למענה של המשיב. גורם מטעם המשיב אישר את קבלת חלק מהמכתבים. כך גם נשלחה התראה מטעם מנכ"לית העותרת, ביום ה-27.4.2022.
- כלל ההתכתבויות הנזכרות לעיל לבקשות המידע האמורות, מצורפות ומסומנות **כנספח 2** לעתירה זו.
5. למרות ניסיונות העותרת, לא נמסר מענה גם בחלוף 120 ימים מאז הוגשה כל אחת משלוש הבקשות מושא העתירה.
6. נוכח כך, מוגשת עתירה זו.

הצדדים להליך

7. העותרת היא התנועה לחופש המידע, עמותה רשומה הפועלת לקידום שקיפות וכן לקידום ערכים של שקיפות, עוד משנת 2004. העותרת היא שהגישה את בקשות המידע שלא זכו למענה.
8. המשיב, משרד ראש הממשלה, הוא הגוף שאליו פנתה העותרת במטרה לקבל מענה, בהתאם להוראות חוק חופש המידע, והוא זה שחרג מהמועדים הקבועים בחוק.

הסמכות לדון בעתירה

9. לבית משפט נכבד זה הסמכות העניינית לדון בעתירה בהתאם לפרט 2 לתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, וכן הסמכות המקומית לדון בה בהתאם לתקנה 2 לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), התשס"א-2000, שכן מקום מושבו של המשיב הוא ירושלים.

האינטרס הציבורי במידע

10. ככלל, חוק חופש המידע לא מחייב מבקש מידע להסביר את האינטרס הציבורי או האישי במידע המתבקש (לעניין זה, סעיף 7(א) לחוק חופש המידע). יתרה מכך, עתירה זו מוגשת נוכח כך שהמשיב בחר שלא להשיב לבקשות המידע במועדים הקבועים בחוק – וטעמיו עמו.
11. עם זאת, העותרת מבקשת להסביר, בקצרה, כי כל אחת מן בקשות המידע המפורטות בראשית עתירה זו היא בקשת מידע בעלת עניין ציבורי רב. זאת, בראש ובראשונה נוכח העובדה כי הן מבקשות לאפשר לציבור לבחון נושאים שונים המצויים בליבת השיח הציבורי בימים אלו.
12. באשר לבקשה הראשונה, הנוגעת לנסיעות שערכו במשרד ראש הממשלה לחו"ל, לאורך השנים נערך שיח רב בנוגע להוצאות משרדי הממשלה בכלל ומשרד ראש הממשלה בפרט על טיסות למדינות שונות, לביקורים רשמיים. נוכח העבודה שהחל מאמצע שנת 2020 (לפני שנתיים) החלה מגפת הקורונה לפשות ברחבי העולם, מה שהפחית את מספר הטיסות הבין-לאומיות. עם חזרת הטיסות לסדרן במהלך שנת 2021, מבקשת העותרת לאפשר לציבור לבחון את היקף הנסיעות, את הצורך בהן ואת עלותן, בהתבסס

על מספרי "אמת" המגיעים ממשרד ראש הממשלה. בד בבד, הדבר יאפשר השוואה למידע הקיים בנוגע לעלויות עובר לשנת 2020.

13. באשר לבקשה השנייה, הנוגעת להוצאות מעון ראש הממשלה. נדמה שכמעט ואין צורך להרחיב על סוגיה זו. המדובר בסוגיה שהחלה עוד בשנת 2013 עת נחשפו הוצאות מעון ראש הממשלה לראשונה, בעקבות עתירה שהוגשה על ידי העותרת בהליך זה (עת"ם 13-05-23378 התנועה לחופש המידע נ' משרד ראש הממשלה). בשנת 2013 בחן מבקר המדינה את הוצאות מעון ראש הממשלה, בין היתר בעקבות המידע שפורסם בעקבות עתירת העותרת בשנת 2013. בדוח, שפורסם בשנת 2015 וכותרתו "הוצאות מעונות ראש הממשלה", נמצא כי הוצאות המעון הכפילו את עצמן בין השנים 2009 ל-2011. עוד העיר המבקר כי לא נערך "הליך סדור של ניתוח צרכים וקביעת אומדנים של ההוצאות הנדרשות". בנוסף, העיר הוא על חשיבות השקיפות של הוצאות המעון המשולמות על ידי משלם המיסים, כפי שניתן לראות להלן:

שקיפות, בקרה וביקורת פנימית
כל ההוצאות הכרוכות בהחזקתו של המעון הרשמי ובמגורים בו מתוקצבות על ידי המדינה בתקציב משרד רה"ם. כך גם הוצאות רבות של המעון הפרטי. עם זאת, משרד רה"ם נמנע מלפרסם את סכום התקציב המוקצה למעונות ואת השימושים הנעשים בו עד לשנת 2014 (בדוח המתייחס לשנת 2013).
במהלך שנת 2012 ובתחילת שנת 2013 הוגשו למשרד רה"ם, לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן - חוק חופש המידע), בקשות שונות לקבלת מידע בנוגע להוצאות מעונות ראש הממשלה. בקשה נוספת שהוגשה לפי חוק חופש המידע הבשילה לידי עתירה שהגישה התנועה לחופש המידע. בקשות אלה הגבירו את המודעות במשרד רה"ם לצורך לנהוג בשקיפות בכל הנוגע להוצאות מעונות ראש הממשלה. במקביל היו בתקשורת פרסומים בעניינים אלה. דוח על תקציב משרד ראש הממשלה וביצועו לשנת 2013 פורסם באופן יזום באתר האינטרנט של המשרד רק בראשית שנת 2014.
בשנים 2009 עד 2012 הגורם שהיה אחראי לתפעולו השוטף של המעון הרשמי הוא שאישר בחתימתו הסכמים והזמנות רכש עבור המעון. במצב דברים זה לא התאפשר פיקוח נאות על תהליך רכישת המזון ומוצרי הצריכה במעון. כמו כן, דוחות מעקב על הוצאות מעונות ראש הממשלה הוגשו ללשכת ראש הממשלה ולתקציבן המשרד אחת לשנה, ולא כחלק מפיקוח ובקרה שוטפים. רק בשנת 2013 החלה חשבות המשרד לערוך דיווחים חודשיים.
בדיקת הוצאות מעונות רה"ם לא נכללה בתכניות העבודה של יחידת הביקורת הפנימית של המשרד.

14. במקביל, הוגשה עתירה נוספת של העותרת נוכח אי-מסירת פרטים על הוצאות המעון בשנים מאוחרות יותר מאלה שנחשפו לפני כן. כך גם התבקשו החשבונות שנוגעות להוצאות המעון. אלה נמסרו לבסוף, בהמשך לפסק הדין שניתן בהליך זה, בהסכמת הצדדים (עת"ם 15-07-19410 התנועה לחופש המידע (ע"ר) נ' משרד ראש הממשלה). עם זאת, בעקבות הליך זה נפתחו שני הליכים נוספים שעסקו בשניים: האחד, במידע ספציפי שמשרד ראש הממשלה מצא שיש לפרסם אך משפחת נתניהו טענה שאין לפרסמן, ושניים, בהחלטת נוספת של המשיב בהליך זה שלא למסור לעותרת את המידע שהוחלט שיש לפרסמו במסגרת עת"ם 15-07-19410. (עת"ם 16-09-62131 בנימין נתניהו, ראש ממשלת ישראל נ' הממונה על יישום חוק חופש המידע במשרד ראש הממשלה וכן עת"ם 17-01-1591 התנועה לחופש המידע נ' משרד ראש הממשלה ואח'). הליכים אלו התנהלו יחדיו. על פסק דינו של בית המשפט הנכבד הוגש ערעור במסגרת עת"ם 19/1417 התנועה לחופש המידע נ' משרד ראש הממשלה.

15. ההליך שהתקיים בבית המשפט העליון (1417/19) הגיע אל סיומו ביום 11.7.2021 עת נתן בית המשפט העליון את פסק דינו בסוגיה, וקבע הלכה באשר למצופה ממשרד ראש הממשלה למסור בבקשות מידע הנוגעות להוצאות המעון. בעקבות פסק הדין, מסר המשיב לעותרת את פירוט ההוצאות בנוגע לשנה שנדונה בפסק הדין – וזאת בהתאם לשנקבע בבית המשפט העליון.

16. בעקבות זאת, הוגשה בקשת המידע מושא עתירה זו, שבה התבקש משרד ראש הממשלה למסור את הוצאות מעון ראש הממשלה בשנים הנזכרות בבקשת המידע, **בהתאם למתווה שקבע בית המשפט העליון במסגרת עע"ם 1417/19**.

17. העותרת מבקשת להזכיר כי בשבועות האחרונים אנו ערים פעם נוספת לחשיבותו של פרסום מידע מהימן לציבור, וזאת נוכח שיח ער בקרב הציבור באשר להוצאות מעונו של ראש הממשלה בנט. שיח שמתקיים ללא מידע מפורט, ורק על סמך פרסום הודעת דוברות של המשיב כי הוצאות מעון ראש הממשלה פחתו משמעותית (כפי שניתן לראות בפרסום ב-Ynet):

18. על אף הנתונים שפרסמה לשכתו של ראש הממשלה נפתלי בנט, העותרת מבקשת להבהיר כי הנתונים שמסרה הלשכה הם נתונים כלליים בלבד ואלה אינם מפורטים בהתאם למה שנקבע בפסק דינו של בית המשפט העליון בעע"ם 1417/19, כנזכר לעיל.

19. נוכח כל האמור, לאחר שבית המשפט העליון קבע הלכה בעניין, אין זה סביר שהמשיב מתעלם פעם נוספת מבקשה בנושא ומקשה על קבלת המידע המבוקש.

20. באשר לבקשה השלישית, עניינה במידע המצוי גם הוא תחת משרד ראש הממשלה, ארכיון המדינה, ועניינו במידע שעובר אל ועדת השרים בהתאם להוראות סעיף 10 לחוק הארכיונים התשט"ו-1955 – מספר התיקים אותם העבירה גזות המדינה להכרעת ועדת שרים לעניין חשיפה ותיעוד ארכיוני מאז הוקמה הממשלה ה-36, ויוער כי משך תקופה ארוכה היו אלו ממשלות מעבר, וככל הידוע לנו מידע לא עבר ועל כן בקשה זו מתמקדת בממשלה ה-36.

על המועדים הקבועים בחוק

21. כידוע, סעיף 7 לחוק קובע כי על רשות ציבורית להשיב לבקשת מידע בפרק זמן שלא יעלה על 30 ימים. עם זאת, המחוקק אפשר לרשות ציבורית, כהגדרתה בחוק, להאריך את מועד המענה בפרק זמן מקסימלי של עד 90 ימים נוספים, תוך עדכון מבקש המידע ומתן ארכות כדין.

22. בצר לעותרת, בנוגע לכל אחת מהבקשות המוזכרות להלן, חלפו למעלה מ-120 הימים הקבועים בחוק וכל התייחסות לא ניתנה.

23. העיכוב במסירת החלטות המשיב לבקשות המידע המוזכרות לעיל, הצריך מהעותרת להקצות משאבים למעקב אחר בקשות אלו, וזאת נוכח מחדלו של המשיב.

24. יובהר כי המועדים הקבועים בחוק חופש המידע לא נקבעו סתם, ואלה מאזנים בין החובה לממש את זכויותיו של מבקש המידע אל מול האינטרס של הרשות והצורך לאפשר לה להכין מענה לבקשת מידע.

25. המועדים שנקבעו בסעיף 7 לחוק הם רחבים דיים, כדי להבטיח פרק זמן המאפשר איתור מידע ואת בחינתו, עד לרגע המסירה. בתי המשפט הבהירו זה מכבר כי למועדים הקבועים בחוק חשיבות רבה. כך, למשל, במסגרת פרשת **שטנגר**, קבע בית המשפט לעניינים מנהליים בתל-אביב כהאי לישנא:

"יש חשיבות כי הרשויות יקפידו על המועדים שבחוק חופש המידע ולא יתישו את המבקשים באמצעות 'סחבת' במתן תשובות".

עת"ם (מנהליים ת"א) 36541-12-12 **שטנגר נ' לשכת עורכי הדין** (נבו 25.2.2014).

26. כך גם בספרות הובהר כי אין לראות במועדים הקבועים בחוק עניין "טכני" כי אם עניין מהותי, שאי-עמידה בו, עשויה במובנים מסוימים לרוקן את התוכן מהוראות החוק על כך הרחיב ד"ר הלל סומר באומרו כלהלן:

"בקשה לקבלת מידע צריכה להיענות במהירות, ביעילות, בזול וברוב מוחלט של המקרים (שאינם נכנסים לגדרם של הסייגים [.... על פי החוק]), ללא כל עיכוב מיותר המחייב התנצחות עם הרשות ופנייה לערכאות. כל הערמה של קשיים על מימוש הזכות לקבלת מידע פוגעת במטרה הדמוקרטית של הזכות. עיכוב בקבלת המידע בזמן אמת מונע מהציבור לגבש את דעתו במועד לגבי סוגיות אקטואליות. כמו כן, לאור העלויות הגבוהות הכרוכות בפנייה לבית המשפט, סירוב הרשות למסור את המידע מרצונה כחוק, יביא בחלק ניכר מן המקרים לאי-מימושה של הזכות לקבלת המידע, גם אם על פי דין היה המבקש זכאי לקבלו [...] במקרים רבים, מסכימים נציגי הרשות למסור את המידע... עם הגיעם לדיון בבתי המשפט בעתירה למסירת המידע [...] גישה כזו מעידה כי לא היה מקום לאימסירתו של המידע מלכתחילה, וכי תקוותה של הרשות הייתה שהמבקש יתייאש מן הקשיים המוערמים עליו ולא ישקיע את משאבי הזמן והכסף הניכרים הכרוכים בפנייה לבית המשפט".

הלל סומר "חוק חופש המידע: הדין והמציאות" המשפט ח 435, 438, ו-445-446 (תשס"ג).

27. עוד יוער כי השיהוי הרב במתן מענה לבקשה חותר תחת מימושה של התכלית העיקרית של חוק חופש המידע, שהיא לאפשר בקרה ציבורית על מעשי השלטון (ראו למשל ע"ם 398/07 **התנועה לחופש המידע נ' רשות המיסים**, פ"ד סג(1) 284, פס' 47, 52 לפסק דינה של השופט ארבל (2008); ע"ם 1245/12 **התנועה לחופש המידע נ' משרד החינוך**, פסק דינה של השופטת ארבל (פורסם בנבו, 23.8.2012); ע"ם 10014/16 **יש דין נ' המינהל האזרחי איו"ש**, פס' 9 לפסק דינה של השופטת ברון (דעת מיעוט) (פורסם בנבו, 16.5.2019)).

תופעת אי-מתן מענה לבקשות מידע במשרד ראש הממשלה

28. יוער כי תופעת אי-מתן המענה לבקשות מידע היא תופעה חוזרת במשרד ראש הממשלה, שכפי שעולה לא פעם, מהווה את המשרד שמפר באופן הבוטה ביותר את הוראות החוק בבחינת המועדים הקבועים פה. כך, רק לפני חמישה חודשים לערך, הגישה העותרת עתירת אי-מתן מענה נוספת על שלוש בקשות מידע (עת"ם 46478-12-21 **התנועה לחופש המידע נ' משרד ראש הממשלה**), בחודש יולי אשתקד הוגשה גם כן עתירת אי-מתן מענה בגין שלוש בקשות נוספות שלא נמסר בגינן מענה (עת"ם 40260-07-21 **התנועה**

לחופש המידע נ' משרד ראש הממשלה) וכך בחודש פברואר אשתקד הוגשה גם כן עתירת אי-מתן מענה מטעם זה בדיוק (עת"ם 22535-02-21 התנועה לחופש המידע נ' משרד ראש הממשלה).

סוף דבר

29. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיב להפסיק את מחדלו ולמסור את החלטותיו לבקשות המידע המוזכרות לעיל.

30. כמו כן, בית המשפט הנכבד מתבקש לחייב את המשיב בהוצאות בגין הליך זה, לרבות שכ"ט עו"ד ומע"מ כדין, על מנת שבעתיד ישיבו רשויות לבקשות מידע במסגרת המועדים הקבועים בחוק, ובכך יתייתר הצורך בפנייה לבית המשפט לצורך קבלת החלטות בבקשות מידע.

31. לעתירה זו מצורף תצהיר לתמיכת האמור בה, מטעם מנכ"לית התנועה לחופש המידע.

307/11
אור סדן, עו"ד
מ.ר. 75759